IEIP Brief

(ตุลาคม - ธันวาคม 2546)

บรรณาธิการ: ซอนยา โอลเซน
สาริกา พัฒนศิลป์

รายงานกิจกรรมรายสามเดือนของโครงการโรคติดเชื้ออุบัติใหม่แห่งประเทศไทย

ไตรมาสนี้ตรงกับช่วงเวลาที่ IEIP ประเทศไทยได้ก่อตั้งมาเป็นเวลาครบรอบ 2 ปี โครงการนี้เริ่มแสดงให้เห็นความเจริญเติบโต เช่น ความก้าวหน้าของการเฝ้าระวังเชิงรุกโดยอิงประชากรเป็นฐานในจังหวัดสระแก้ว ด้านการอบรมได้รับคำขอต่าง ๆ มากขึ้น นอกจากนี้ การสอบสวนโรคระบาดร่วมกับ FETP ก็เริ่มมีการดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม งานด้านการวิจัย ได้มีการดำเนินการจากสมมติฐานไปสู่ผลงาน ในปีนี้ IEIP ได้เข้าร่วมนำเสนอผลงานวิจัยในที่ประชุมนานาชาติด้านโรคติดเชื้อในสหรัฐอเมริกา 2 ครั้ง และได้ส่งบทคัดย่อจำนวนถึง 10 เรื่อง เพื่อร่วมการประชุมโรคติดเชื้ออุบัติใหม่ที่เมืองแอตแลนต้า และยังมีสัญญาณที่ดีอีกประการหนึ่งคือ บทคัดย่อส่วนใหญ่นั้นเขียนโดยผู้ร่วมวิจัยฝ่ายไทย โดยมีเจ้าหน้าที่ IEIP แสดงบทบาทให้การสนับสนุน-*สก๊อต โดเวล*

รองผู้ว่าราชการจังหวัด นายสนอง บุญมี ได้ให้เกียรติเป็นประธานเปิดงานระบบการเฝ้าระวัง (จากซ้าย) นายแพทย์ คำนวณ อึ้งชูศักดิ์ จากกระทรวงสาธารณสุข นายแพทย์ Scott Dowell จาก IEIP และ นายแพทย์ชูรัตน์ คูสกุลรัตน์ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดนครพนม ร่วมเป็นสักขีพยาน

การสอบสวนโรค

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ได้ร่วมกับ FETP และ IEIP ในการสอบสวนโรค เพื่อยืนยันการเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดของจำนวนผู้เสียชีวิตด้วยโรคมะเร็งตับในประเทศไทย ซึ่งมีอัตราตายสูงที่สุดในโลก ในการนี้ นายแพทย์ศุภเลิศ เนตรสุวรรณ จาก FETP และ ดร. Joe Amon จาก CDC ใช้เวลาหลายสัปดาห์ในการค้นข้อมูลใบรับรองการตาย, ข้อมูลคนไข้นอกของโรงพยาบาล, รายงานบันทึกการเข้ารับการรักษา และประวัติผู้ป่วย เพื่อใช้อธิบายลักษณะการเพิ่มของโรค ข้อมูลเบื้องต้นแสดงว่าผู้ที่เสียชีวิตด้วยโรคมะเร็งตับมีจำนวนเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ในขณะที่โรคมะเร็งอื่นๆ ยังคงมีอัตราที่ไม่เปลี่ยนแปลง โดยทั้งโรคมะเร็งตับ (hepatocellular carcinoma) - ซึ่งอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับโรคตับอักเสบบี และ โรคมะเร็งในทางเดินน้ำดี (cholangiocarcinoma) - ซึ่งอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับพยาธิใบไม้ตับ ก็มีการเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน ข้อมูลเพิ่มเติม เช่น ผลการตรวจเนื้อเยื่อ ได้ถูกนำมาพิจารณาและมีการหารือกันในผลการสอบสวนต่างๆ ที่เจาะลึกลงไปในรายละเอียดมากขึ้น

การสอบสวนโรคร่วมกันระหว่าง FETPและ IEIP เรื่องโรคมะเร็งตับที่เพิ่มขึ้นในจังหวัดสระแก้ว

การเฝ้าระวัง

พิธีลงนามเปิดตัวอย่างเป็นทางการของโครงการระบบการเฝ้าระวังในจังหวัดนครพนม จัดขึ้นเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน ผู้เข้าร่วมพิธี ได้แก่ ผู้แทนจากกรมควบคุมโรค, กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์, สำนักระบาดวิทยา, IEIP, และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ซึ่งงานนี้ช่วยให้เกิดการประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมของ IEIP ได้เป็นอย่างดี

ระบบการเฝ้าระวังเชิงรุกโดยอิงประชากรเป็นฐานได้ถูกขยายเพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มอาการของโรคที่สองคือโรคดีซ่าน การศึกษานำร่องเรื่องการเฝ้าระวังโรคดีซ่านได้เริ่มขึ้นที่จังหวัดสระแก้วเมื่อเดือนพฤศจิกายน เมื่อแบบฟอร์มสำหรับรวบรวมข้อมูลและเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดกรองเสร็จสมบูรณ์แล้ว ระบบนี้ก็จะถูกนำไปใช้ในจังหวัดนครพนม

การฝึกอบรม

กระทรวงสาธารณสุข และ IEIP ผนึกกำลังทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านจุลวิทยาในพื้นที่ที่มีการเฝ้าระวัง ระหว่าง วันที่ 15 ถึง 24 ตุลาคมที่ผ่านมา ทีมผู้เชี่ยวชาญทางด้านห้องปฏิบัติการได้เยี่ยมพื้นที่ในจังหวัดนครพนมและสระแก้ว เพื่อประเมินศักยภาพทางด้านห้องปฏิบัติการในเบื้องต้น โดยมี ดร. Robert Jerris และ Mindy Glass ผู้เชี่ยวชาญจาก Atlanta ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งได้แก่ คุณบุญช่วย เอี่ยมโภคลาภ (ประธานกลุ่ม), คุณนัยนา วัฒนศรี และ คุณลีลาวดี แสงสุข รายงานและคำแนะนำต่างๆ ของทีมงานได้ถูกนำมาเป็นประเด็นในการหารือกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและกระทรวงสาธารณสุขเพื่อดำเนินงานในขั้นตอนต่อไปในการพัฒนาห้องปฏิบัติการ

การวิจัย

ผลการวิจัยขั้นต้นที่ได้จากการสำรวจชุมชนในจังหวัดสระแก้วพบว่า คนไทยที่เป็นโรคปอดบวมส่วนใหญ่มีการเข้าถึงการดูแลรักษาพยาบาล ทีมวิจัยได้สัมภาษณ์ประชากรทั้งสิ้น 5,658 คน จาก 1,600 ครัวเรือน พบว่า ประชากรที่สงสัยจะเป็นโรคปอดบวมมีจำนวนทั้งสิ้น 59 คน และ ร้อยละ 81 ของผู้ป่วยที่สงสัยว่าจะเป็นโรคปอดบวม ได้เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลในช่วงที่มีอาการป่วย โดยข้อมูลเกี่ยวกับระยะทางในการเดินทางหรือค่าใช้จ่ายใดๆ ไม่ชี้บ่งว่าเป็นอุปสรรคต่อการเข้ารับการรักษา ข้อมูลเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าในจังหวัดสระแก้วได้มีการใช้บริการการรักษาทางการแพทย์และมีการฉายรังสีเพื่อการวินิจฉัยอยู่แล้ว และบ่งชี้ว่าข้อมูลผู้ป่วยโรคปอดบวมที่วินิจฉัยโดยภาพรังสีปอด มีความเป็นตัวแทนของประชากร

คุณบุญช่วย เอี่ยมโภคลาภ และ ดร. Robert Jerris ขณะเยี่ยมชมห้องปฏิบัติการ